

INSTITUT RENESANCE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ
OBEC TUCHOMĚŘICE & ŘKF TUCHOMĚŘICE



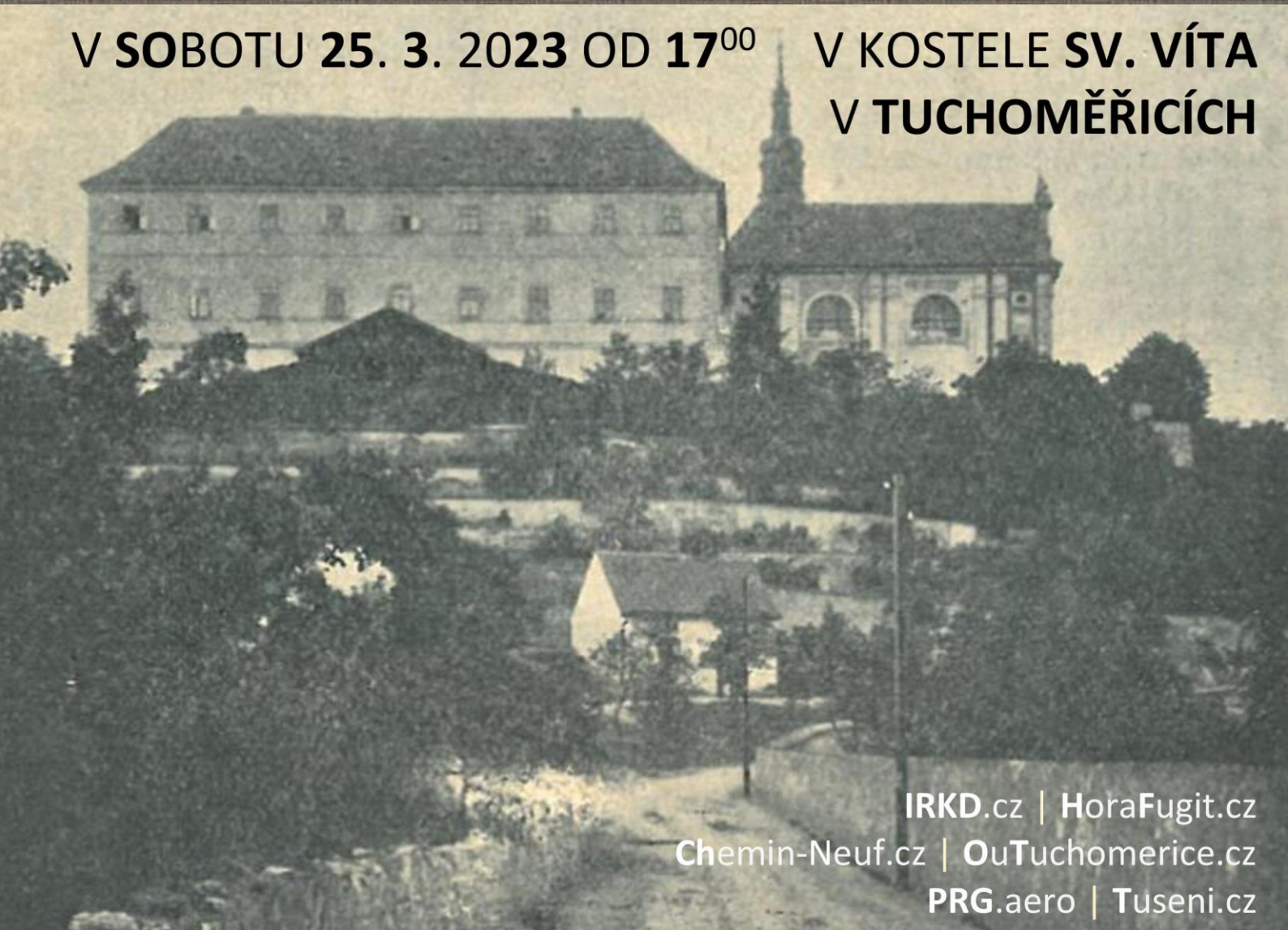
VÁS ZVOU NA POSTNÍ KONCERT

TENEBRÆ

TEMNÉ HODINKY

V SOBOTU 25. 3. 2023 OD 17⁰⁰

V KOSTELE SV. VÍTA
V TUCHOMĚŘICÍCH



IRKD.cz | HoraFugit.cz

Chemin-Neuf.cz | OuTuchomerice.cz

PRG.aero | Tuseni.cz

PROGRAM KONCERTU

François Couperin (1668–1733)

Leçons de ténèbres

&

Felix Kadlinský (1613–1675)

Zdoroslaviček

SOUBORU IRKD VIA MELODICA

Beata Altior soprán | harfa

Anna Cibulková soprán | flétny

Lucie Nováková cembalo | varhany

Andrea Angelová přednes | soprán

Jana Legat viola da gamba



POŘÁDÁ SPOLEK TUŠENÍ S LASKAVOU PODPOROU OBCE
TUCHOMĚŘICE & LETIŠTĚ VÁCLAVA HAVLA PRAHA

LETIŠTĚ VÁCLAVA HAVLA PRAHA

TUŠENÍ

Temné hodinky (tenebrae, leçons de ténèbres) **jsou, nebo spíše byly, součástí modlitby hodinek** (breviáře), tak jak je praktikuje západní křesťanství. Modlitba hodinek je spojena především s životním rytmem mnichů v kláštorech a duchovních osob. V menší míře je praktikována i laiky.

Tradice temných hodinek sahá do 9. stol. Tenebrae se pojí s posledními třemi dny **pašijového týdne**, zeleným čtvrtkem, velkým pátkem a bílou sobotou. V těchto – pro křesťanství významných dnech – se modlitby hodinek rozšířily o další části. To se týkalo především ranních hodinek zvaných **matutina** (první modlitba dne ještě za tmy) a **laudy** (při svítání). Avšak pro jejich časovou náročnost došlo na konci středověku k přesunutí na předvečer uvedených dní.

Díky přesunutí temných hodinek na večer se tato pobožnost rozšířila i do laického prostředí a jednotlivé části (zvl. Lamentace a Responsoria) byly pro tuto příležitost zhudebňovány významnými skladateli (**J. D. Zelenka, F. Couperin, M. A. Charpentier** a mnoho dalších). Charakteristickým prvkem lamentací při hudebním zpracování je nářek. Každý verš **Jeremiášova Pláče** se uvozuje příslušným **hebrejským písmenem** (alef, bet, gimel apod.), přičemž ve zpěvu je každé písmeno podloženo zvukomalebným melismatem představujícím nářek.

Výjimečný charakter tohoto obřadu umocňovalo až divadelní ztvárnění některých symbolů. Součástí byl trojúhelníkový svícen (zpravidla s 15 svícemi). Po skončení každé části se vždy jedna svíce zhasila. Při závěrečném **kantiku** se zhasly i všechny svíce na oltáři a v kostele. Poslední patnáctá hořící svíce se odnesla za oltář, čímž se kostel ocitl v naprosté tmě a nastal čas pro „**strepitus**“, tj. velký hluk, symbolizující zemětřesení při Kristově smrti. Mohl být vyjádřený hlasitým zavřením knihy, nebo jejím boucháním o lavici či hozením na zem, případně **klapačkami a řehtačkami**. Pak se hořící svíce donesla zpět před oltář a zhasila. Celý obřad končil v naprostém tichu a tmě.

V roce 1911 došlo ke zkrácení textů a reformou obřadů svatého týdne v r. **1955** se matutina i laudy vrátily na své původní místo brzy ráno. Přestaly tak být součástí běžné laické liturgie a pozbyly svůj výjimečný charakter. Tím zmizel i důvod skládat a praktikovat obsáhlejší hudbu a temné hodinky v původním významu v současnosti neexistují. Jejich starobylá forma se praktikuje pouze sporadicky, např. i u českých dominikánů.



INTERIÉR KOSTELA SV. VÍTA V TUCHOMĚŘICÍCH NA DOBOVÉ FOTOGRAFII

PROGRAM KONCERTU

- ☛ 1. **Felix Kadlinský (1613–1675): Zdoroslavíček**
O srdečná tesknosti
- ☛ 2. **François Couperin (1668–1733): Leçons de ténèbres**
Alef
- ☛ 3. **Bet**
- ☛ 4. **He, Jerusalem, convertere ad Dominum**
- ☛ 5. **Jacob van Eyck (1590–1657): Der Fluyten Lust-hof**
Daphne – variace pro sólovou flétnu
- ☛ 6. **François Couperin (1668–1733): Leçons de ténèbres**
Vau
- ☛ 7. **Zain**
- ☛ 8. **Heth, Jerusalem, convertere ad Dominum**
- ☛ 9. **Jacob van Eyck (1590–1657): Der Fluyten Lust-hof**
Fantasia & Echo – variace pro sólovou flétnu
- ☛ 10. **François Couperin (1668–1733): Leçons de ténèbres**
Jod
- ☛ 11. **Kaf**
- ☛ 12. **Lamed, Jerusalem, convertere ad Dominum**
- ☛ 13. **Felix Kadlinský (1613–1675): Zlatá ctností kniha**
Hledám ztracenou ovci
- ☛ 14. **Luis-Nicolas Clérambault (1676–1749): Suite pro varhany**
№.1 Plein jeu,
№.2 Duo
№.4 Basse de Cromorne
№.7 Caprice sur les grands jeux
- ☛ 15. **Felix Kadlinský (1613–1675): Zdoroslavíček**
Hned jak se den

